

УДК 343.125

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7\(37\)-522-534](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7(37)-522-534)

Предместніков Олег Гарійович доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, професор кафедри права природничо-географічного факультету, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, вул. Наукового містечка, 59, м. Мелітополь, 69000, <https://orcid.org/0000-0001-8196-647X>.

Гальона Інеса Іванівна кандидат технічних наук, кандидат юридичних наук, доцент кафедри транспортних технологій, Національний транспортний університет, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, м. Київ, 01010, <https://orcid.org/0000-0002-1484-1682>.

Кипич Інга Валеріївна кандидат юридичних наук, доцент кафедри приватного та публічного права, Київський національний університет технологій та дизайну, вул. Мала Шияновська (Немировича-Данченка), 2, м. Київ, 01011, <https://orcid.org/0000-0003-3678-4794>.

ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. В роботі було здійснено наукове дослідження особливостей кримінального провадження в умовах воєнного стану. Враховуючи обмежений обсяг дослідження, в статті розглянуто декілька норм КПК України, які регламентують вказаний особливий порядок кримінального провадження: електронна форма постанови слідчого, прокурора (ч. 6 ст. 110 КПК України); дистанційна участь захисника у проведенні окремої процесуальної дії (ч. 12 ст. 615 КПК України); можливість проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи, без понятих (абз. 3 п. 1 ч. 1 ст. 615 КПК України). Щодо електронної форми постанови слідчого, прокурора, у статті нами констатується недолік правової регламентації, зокрема, в ч. 6 ст. 110 КПК України взагалі не вказано дізнавача як суб'єкта, до повноважень якого також відноситься винесення та виготовлення постанов. В роботі пропонується усунути цей недолік, зокрема, внести зміни до ч. 6 ст. 110 КПК України і визначити в переліку суб'єктів дізнавача. Щодо дистанційної участі захисника у проведенні окремої процесуальної дії із застосуванням технічних засобів, нами висловлюється зауваження щодо відсутності у переліку суб'єктів, які мають забезпечити дистанційну участь

адвоката, таких суб'єктів як слідчий суддя та суд. Також висловлюються аргументи на користь приєднання до наукової позиції вчених щодо визначення умов дистанційної участі захисника. Окрім цього в роботі цитується рішення Верховного Суду від 13 червня 2023 р. щодо заборони участі захисника у засіданні за допомогою телефонного зв'язку. Окремо було досліджено питання можливості проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи, без понятих. Нами висловлюються науково обґрунтовані зауваження щодо змісту п. 1 ч. 1 ст. 615 КПК України, зокрема, не визначається поняття об'єктивної неможливості або потенційної небезпеки для життя чи здоров'я понятих. Зміст норми не сприяє дотриманню вимоги правової визначеності та дозволяє припустити, що на розсуд суб'єктів кримінального провадження залишається їх право застосовувати технічні засоби фіксації й не запрошувати понятих не тільки у разі об'єктивної неможливості або потенційної небезпеки для життя чи здоров'я понятих, але й в інших випадках. Формулювання змісту цієї норми також створює корупційні ризики.

Ключові слова: воєнний стан, кримінальне провадження, особливий порядок кримінального провадження, судовий процес, кримінальна відповідальність.

Predmestnikov Oleh Gariyovych Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Professor of Department of law Faculty of natural sciences and geography, Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University, Naukovoho mistechka, St., 59, Melitopol, 69000, <https://orcid.org/0000-0001-8196-647X>.

Halona Inesa Ivanivna PhD of Technical Sciences, PhD of Juridical Sciences, Associate Professor of the Department Transport Technologies, National Transport University, Mykhaila Omelianovycha - Pavlenka St.,1, Kyiv, 01010, <https://orcid.org/0000-0002-1484-1682>.

Курпч Inha Valeriivna Candidate of Legal Science, Assistant Professor of the Department of Private and Public Law, Kyiv National University of Technology and Design, Mala Shyianovska (Nemyrovycha-Danchenka) St., 2, Kyiv, 01011, <https://orcid.org/0000-0003-3678-4794>.

CONDUCT OF CRIMINAL PROCEEDINGS UNDER CONDITIONS OF MARITAL STATE

Abstract. The work carried out a scientific study of the peculiarities of criminal proceedings under martial law. Taking into account the limited scope of the

research, the article considers several norms of the Criminal Code of Ukraine, which regulate the indicated special procedure of criminal proceedings: electronic form of the resolution of the investigator, prosecutor (Part 6 of Article 110 of the Criminal Code of Ukraine); remote participation of the defender in the conduct of a separate procedural action (Part 12 of Article 615 of the Criminal Procedure Code of Ukraine); the possibility of conducting a search or inspection of a person's home or other property, a search of a person, without witnesses (paragraph 3, clause 1, part 1, article 615 of the Criminal Procedure Code of Ukraine). Regarding the electronic form of the resolution of the investigator, the prosecutor, in the article we state a deficiency in legal regulation, in particular, in Part 6 of Article 110 of the Criminal Procedure Code of Ukraine does not specify the inquirer as a subject at all, whose authority also includes issuing and making resolutions. The work proposes to eliminate this shortcoming, in particular, to make changes to Part 6 of Art. 110 of the Criminal Procedure Code of Ukraine and determine in the list of entities of the inquirer. Regarding the remote participation of the defense attorney in the conduct of a separate procedural action with the use of technical means, we express a remark regarding the absence in the list of subjects that should ensure the remote participation of the lawyer, such subjects as the investigating judge and the court. Arguments are also expressed in favor of joining the scientific position of scientists regarding the determination of the conditions for remote participation of the defender. In addition, the work cites the decision of the Supreme Court of June 13, 2023 regarding the prohibition of the participation of the defense counsel in the hearing by telephone. The issue of the possibility of conducting a search or inspection of a person's home or other property, searching a person, without witnesses was investigated separately. We express scientifically based comments regarding the content of Clause 1, Part 1, Art. 615 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, in particular, does not define the concept of objective impossibility or potential danger to the life or health of the parties involved.

Keywords: martial law, criminal proceedings, special procedure of criminal proceedings, judicial process, criminal liability.

Постановка проблеми. З початку агресії РФ проти України у 2014 р. у Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України) було зарегламентовано особливий порядок кримінального провадження – «Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції» у Розділі IX-1 (Закон України № 1631-VII від 12.08.2014) [1]. З початком повномасштабної війни у 2022 р. законодавцем було трансформовано особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції в

особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану і значно розширено його зміст. Зокрема, з однієї статті у розділі IX-1 КПК України наразі цей розділ налічує три статті із великою кількістю частин і дійсною регламентацією особливостей здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану.

На момент існування лише однієї статті для визначення особливостей здійснення досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції, законодавчі норми не вирішували усіх проблем, які виникають у правозастосовній практиці [2, с. 33]. Ще у 2104 р. в науці визначалася необхідність «термінової розробки та прийняття окремої глави КПК України, яка б передбачала дійсно особливий режим досудового розслідування, спрямований на максимальну деформалізацію кримінального провадження, з одночасним збереженням основних гарантій прав осіб, що залучаються до орбіти кримінального судочинства; забезпечення справжньої безпеки осіб, що беруть участь у кримінальному процесі; запровадження механізмів, спрямованих на розкриття злочинів навіть в умовах проведення антитерористичної операції або бойових дій» [3, с. 47].

Саме початок повномасштабної війни став поштовхом для реформування Розділу IX-1 КПК України. На наше переконання, вказаними змінами в КПК України було сформовано особливий порядок кримінального провадження, який має свої ознаки, процедури тощо.

Щодо кількості внесених змін, варто зазначити, що з 24 лютого 2022 р. до КПК України було внесено більше ніж 20 змін відповідними проектами Законів. Звісно не всі вони стосуються регламентації здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану водночас більшість з них стосується саме цього порядку. Отже, враховуючи потребу та актуальність дослідження здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану, вбачаємо за доцільне проаналізувати зміни до КПК України, які регламентуються притягнення до кримінальної відповідальності в умовах дії особливого правового режиму – воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що на теперішній час тематика здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану є достатньо розробленою на науковому рівні. З моменту від 24 лютого 2022 р. в науковому просторі опубліковано не один десяток робіт щодо особливостей реалізації вказаного особливого порядку кримінального провадження. Так, варто зазначити про Науково-практичний коментар Розділу IX-1 КПК України, який має назву «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану» [4]. Цифрову трансформацію кримінального провадження в умовах воєнного стану було розглянуто в статті

М. Демури. У статті проаналізовано конкретні норми кримінального процесуального законодавства, в яких закріплено діджитал інструменти здійснення кримінального провадження [5]. Т. Лоскутов вивчив питання правового регулювання фіксування кримінального провадження в умовах воєнного стану. Автором визначається, що у період воєнного стану правова регламентація фіксування рішення про початок досудового розслідування шляхом складання постанови є зайвою, оскільки зазначена формальність, навіть постфактум передбачає невинуватене витрачання ресурсів органів досудового розслідування [6]. В іншому дослідженні автор розкриває тему правового регулювання кримінального процесуального затримання в умовах воєнного стану [7]. В. Абламська проаналізувала законодавчі новели щодо здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану. Авторкою було здійснено системний аналіз положень КПК України, який засвідчив, що окремі нововведення є доволі дискусійними та суперечливими [8]. В. Михайленко дослідила еволюцію судової практики у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану [9; 10]. Особливої актуальності наведене дослідження набуло в умовах, коли через введення воєнного стану Єдиний державний реєстр судових рішень не працював, а авторка як суддя Вищого антикорупційного суду мала доступ до судових рішень для здійснення узагальнення.

Окрім наукових доробок, варто зазначити про Інфо лист Верховного Суду «Щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 03 березня 2022 р. [11].

Як вже зазначалося, в законодавстві з 2014 р. було закріплено особливий порядок кримінального провадження – «Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції», тому із вказаної тематики було проведено низку досліджень, зокрема, на монографічному рівні [2; 12].

Наведені дослідження свідчать про велику кількість наукових робіт щодо здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану. Водночас враховуючи те, що в КПК України починаючи 24.02.2022 р. було внесено понад 20 змін відповідними Законами, вбачаємо за доцільне здійснити подальший науковий пошук у сфері кримінального провадження в умовах воєнного стану.

Мета статті – здійснити наукове дослідження особливостей кримінального провадження в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. На початку повномасштабного вторгнення Верховний Суд надав роз'яснення щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану. Метою надання вказаних роз'яснень було «перекриття» прогалін у відсутності

правової регламентації дій судових та правоохоронних органів в умовах, коли воєнні дії були на значній частині території України. У вказаному документі було визначено наступне:

- можливість винесення органом досудового розслідування постанови про початок досудового розслідування у разі неможливості внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань;

- у визначених випадках у разі неможливості виконання слідчим суддею своїх повноважень, ці повноваження виконує відповідний прокурор;

- у разі, якщо через об'єктивні обставини учасник кримінального провадження не може брати участь у засіданні в режимі відеоконференцзв'язку за допомогою технічних засобів, визначених КПК України, допускається участь такого учасника в режимі відеоконференцзв'язку за допомогою інших засобів;

- слідчим суддям (суду) необхідно зважати на обставини воєнного стану та, за наявності необхідних для цього підстав, за клопотанням підозрюваного доречно ухвалювати рішення про зміну запобіжного заходу у вигляді застави на особисте зобов'язання, якщо відповідне клопотання обґрунтовується бажанням використати кошти, передані в заставу, для їх подальшого внесення на спеціальні рахунки Національного банку України для цілей оборони України тощо [11].

Не ставлячи за мету проаналізувати всі вказівки, які на той момент надав Верховний Суд, а також враховуючи обмежений обсяг дослідження, варто зазначити, що з того часу, коли Верховна Рада України змогла розпочати роботу над законотворчою діяльністю, частина положень з Інфо листа стала законодавчими нормами. До прикладу, наразі в п. 1 ч. 1 ст. 615 КПК України закріплено «у разі введення воєнного стану та якщо: відсутня технічна можливість доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань - рішення про початок досудового розслідування приймає дізнавач, слідчий, прокурор, про що виноситься відповідна постанова, яка повинна містити відомості, передбачені частиною п'ятою статті 214 КПК України. У невідкладних випадках до винесення дізнавачем, слідчим, прокурором постанови про початок досудового розслідування може бути проведений огляд місця події (постанова приймається невідкладно після завершення огляду)».

Майже ідентична норма щодо можливості зміни запобіжного заходу у вигляді застави на особисте зобов'язання, за умови перерахування коштів на цілі оборони України, була перенесена з Інфо листа Верховного Суду до положень ч. 5 ст. 616 КПК України. Таким чином, бачимо, що частина положень, які мали рекомендаційний характер стали законодавчими нормами.

Рухаючись далі, пропонуємо звернути увагу на цифрову трансформацію кримінального провадження в умовах воєнного стану. Вище нами вказувалося на наявність спеціалізованих досліджень означеної проблематики [5].

Аналіз відповідних норм КПК України свідчить, що наразі він насичений діджитал інструментами для спрощення кримінального провадження в умовах воєнного стану, надання доступу учасникам кримінального провадження до провадження за умов ускладненості його здійснення через воєнний стан. Такими діджитал інструментами пропонуємо вважати наступні:

- фіксування ходу і результатів проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи доступними технічними засобами шляхом здійснення безперервного відеозапису без залучення понятих (ч. 1 ст. 615 КПК);

- електронна форма постанови слідчого, прокурора (ч. 6 ст. 110);

- повноваження слідчого, прокурора долати системи логічного захисту під час обшуку, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється зняти (деактивувати) систему логічного захисту або обшук здійснюється за відсутності осіб (ч. 6 ст. 236 КПК);

- можливість дистанційної участі затриманої особи у судовому засіданні стосовно обрання запобіжного заходу (ч. 1 ст. 615 КПК);

- можливість використання показань, отриманих під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, як доказів в суді за умов, якщо хід і результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації (ч. 11 ст. 615 КПК);

- можливість дистанційної участі захисника у проведенні окремої процесуальної дії із застосуванням технічних засобів (відео-, аудіозв'язку) (ч. 12 ст. 615 КПК);

- зберігання копій матеріалів кримінальних проваджень в електронній формі (ч. 14 ст. 615 КПК).

Враховуючи неможливість дослідження всіх законодавчих новел щодо регламентації здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану, пропонуємо проаналізувати вже зазначені вище законодавчі норми.

До прикладу, слід констатувати недолік правової регламентації ч. 6 ст. 110 КПК України: «у разі необхідності постановою слідчого, прокурора виготовляється в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису службової особи, яка прийняла відповідне процесуальне рішення, або створюється з використанням Інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування відповідно до статті 106-1 КПК України». Так, у цитованій нормі взагалі не вказано дізнавача як суб'єкта, до повноважень якого також відноситься винесення та виготовлення постанов.

Вбачається, що вказаний недолік має бути усунуто і в ч. 6 ст. 110 КПК України на рівні зі слідчим і прокурором зазначено дізнавача.

Рухаючись далі, пропонуємо дослідити питання дистанційної участі захисника у проведенні окремої процесуальної дії із застосуванням технічних засобів. Так, в ч. 12 ст. 615 КПК України визначено, що «дізнавач, слідчий, прокурор забезпечує участь захисника у проведенні окремої процесуальної дії, у тому числі у разі неможливості явки захисника - із застосуванням технічних засобів (відео-, аудіозв'язку) для забезпечення дистанційної участі захисника».

Аналіз цитованої норми дозволяє висловити зауваження щодо відсутності у вказаному переліку суб'єктів, які мають забезпечити дистанційну участь адвоката, таких як слідчий суддя та суд. Це зауваження виникає у зв'язку із тим, що Розділ IX-1 КПК України має назву «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану». З одного боку, відповіддю може стати те, що дистанційна участь захисника в судовому розгляді (по суті або в рамках контрольно-наглядного провадження) не допускається. Але з іншого боку, відповіддю може стати недолік законодавчої техніки й прогалина в ч. 12 ст. 615 КПК України.

В науці вказується, що для дистанційної участі захисника слід дотримуватися таких умов:

1) у кожному конкретному випадку слід встановлювати, чи доклав відповідний дізнавач, слідчий, прокурор усіх зусиль, яких від нього розумно можна було очікувати, аби забезпечити участь захисника у провадженні;

2) має бути врахована думка захисника та його підзахисного щодо можливості здійснення «дистанційного захисту» з огляду на такі конвенційні вимоги як практичність та дієвість (ефективність) професійної правничої допомоги, зокрема в аспекті конфіденційності спілкування з адвокатом;

3) аудіозв'язок не здатен повною мірою відповідати вимогам статті 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод. Доцільно забезпечувати дистанційну участь захисника за необхідності шляхом проведення окремої процесуальної дії у режимі відеоконференції, яка має фіксуватися за допомогою технічних засобів відеозапису [4].

Погоджуючись із висловленими пропозиціями, додамо, що ці умови потребують свого законодавчого втілення через складність виконання на практиці висловлених наукових пропозицій. Саме законодавче закріплення умов прийняття рішення про дистанційну участь захисника обумовить притягнення винних осіб до відповідальності за їх порушення.

В іншому науковому дослідженні пропонується доповнити норму ч. 12 ст. 615 КПК України положенням наступного змісту: «Перед проведенням процесуальної дії, дізнавач, слідчий, прокурор зобов'язані забезпечити право

підозрюваного вільно і без обмежень у часі спілкуватися із захисником із дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування» [5, с. 379]. Вбачається, що слід приєднатися до висловленої наукової пропозиції. Також в цій частині статті слід навести умови прийняття рішення про дистанційну участь захисника під час здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану.

Щодо аудіозв'язку, зокрема, телефонного, вбачаємо за доцільне навести одне з нових рішень Верховного Суду. Так, у цій справі Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду скасував рішення апеляційного суду у справі про заволодіння майном, під час розгляду якої суд дозволив захиснику одного з обвинувачених взяти участь у засіданні за допомогою телефонного дзвінка. Апеляційний суд вирішив розглядати провадження за участю захисника в телефонному режимі, оскільки той не міг приєднатися за допомогою відеозв'язку. Проте проведення судового засідання за допомогою телефонного дзвінка не передбачено в КПК України, тому що суд у такому разі не може встановити особу та роз'яснити їй права. При цьому розгляд провадження без захисника, участь якого є обов'язковою, порушує право обвинуваченого на захист. Водночас у рішенні про залишення вироку без змін апеляційний суд зазначив, що захисник брав участь у режимі відеоконференції. Як висновок, Верховний Суд визначив наступне: захисник не може брати участь у засіданні за допомогою телефонного зв'язку [13].

На наше переконання, в такому випадку йдеться не лише про неможливість використання телефонного зв'язку для участі у кримінальному провадженні, але й неможливість використання аудіозв'язку під час дистанційної участі захисника у проведенні окремої процесуальної дії. В цьому випадку слід проводити окрему процесуальну дію у режимі відеоконференції. Саме відеоконференція надасть можливість встановити особу захисника; захисник отримає можливість побачити свого підзахисного і на мінімальному рівні оцінити його зовнішній вигляд (на предмет відсутності слідів катувань чи жорстокого поводження) тощо.

Далі пропонуємо звернути увагу на можливість проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи, без понятих. Так, в абз. 3 п. 1 ч. 1 ст. 615 КПК України закріплено, що «при проведенні обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи, якщо залучення понятих є об'єктивно неможливим або пов'язано з потенційною небезпекою для їхнього життя чи здоров'я, відповідні слідчі (розшукові) дії проводяться без залучення понятих. У такому разі хід і результати проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи в обов'язковому порядку фіксуються доступними технічними засобами шляхом здійснення безперервного відеозапису». Аналіз цитованої норми викликає, як мінімум, дві

точки зору. Перша – в ній враховано численні наукові й законотворчі пропозиції щодо вилучення понятих із переліку учасників кримінального провадження і здійснення обшуку з обов'язковим фіксуванням технічними засобами. Друга – хто має визначати об'єктивну неможливість або потенційну небезпеку для життя чи здоров'я понятих. Які рівні та критерії такої небезпеки? Ці питання звісно залишаються без відповіді, що не сприяє дотриманню вимоги правової визначеності та дозволяє припустити, що на розсуд суб'єктів кримінального провадження залишається їх право застосовувати технічні засоби фіксації й не запрошувати понятих не тільки у разі об'єктивної неможливості або потенційної небезпеки для життя чи здоров'я понятих, але й в інших випадках. Це не тільки не сприяє дотриманню вимоги правової визначеності, але і породжує корупційні ризики.

Висновки. В роботі було здійснено наукове дослідження особливостей кримінального провадження в умовах воєнного стану. Враховуючи обмежений обсяг дослідження ми зупинилися на декількох нормах КПК України, які регламентують вказаний особливий порядок кримінального провадження: електронна форма постанови слідчого, прокурора (ч. 6 ст. 110 КПК України); дистанційна участь захисника у проведенні окремої процесуальної дії (ч. 12 ст. 615 КПК України); можливість проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи, без понятих (абз. 3 п. 1 ч. 1 ст. 615 КПК України). Щодо електронної форми постанови слідчого, прокурора, у статті констатується недолік правової регламентації, зокрема, в ч. 6 ст. 110 КПК України взагалі не вказано дізнавача як суб'єкта, до повноважень якого також відноситься винесення та виготовлення постанов. В роботі пропонується усунути цей недолік, зокрема, внести зміни до ч. 6 ст. 110 КПК України й визначити в переліку суб'єктів дізнавача. Щодо дистанційної участі захисника у проведенні окремої процесуальної дії із застосуванням технічних засобів нами висловлюється зауваження щодо відсутності у вказаному переліку суб'єктів, які мають забезпечити дистанційну участь адвоката, таких суб'єктів як слідчий суддя та суд. Також висловлюються аргументи на користь приєднання до наукової позиції вчених щодо визначення умов дистанційної участі захисника. Окрім цього в роботі цитується рішення Верховного Суду від 13 червня 2023 р. щодо заборони участі захисника у засіданні за допомогою телефонного зв'язку. Щодо можливості проведення обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи, без понятих, нами висловлюються науково обґрунтовані зауваження щодо змісту п. 1 ч. 1 ст. 615 КПК України, зокрема, в ній не визначається поняття об'єктивної неможливості або потенційної небезпеки для життя чи здоров'я понятих. Формулювання змісту цієї статті не сприяє дотриманню вимоги правової визначеності та породжує корупційні ризики.

Література:

1. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: Закон України від 12.08.2014. № 1631-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 39. Ст. 2008. zakon.rada.gov.ua. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1631-18#Text>
2. Лазукова О.В. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: монографія. Харків: Право, 2018. 280 с.
3. Капліна О.В. Проблеми застосування норм кримінального процесуального законодавства в умовах проведення АТО. *Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали пост. діюч. наук.-практ. семінару*, 17 жовт. 2014 р. Харків, 2014. Вип. 6. С. 46–51.
4. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України: станом на 30 грудня 2022 р. Дніпро-Львів-Одеса-Харків, 2023. URL: <https://dSPACE.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/141e9323-8f98-4f61-bad9-bd88bb627707/content> (дата звернення 17.07.2023).
5. Демура М.І. До питання про цифрову трансформацію кримінального провадження в умовах воєнного стану. *Науковий вісник ДДУВС*. 2022. Спеціальний випуск № 2. С. 374–381. DOI: 10.31733/2078-3566-2022-6-374-381
6. Лоскутов Т.О. Правове регулювання фіксування кримінального провадження в умовах воєнного стану. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2022. С. 340–345. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.01.61>
7. Лоскутов Т.О. Правове регулювання кримінального процесуального затримання в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2022. С. 417–423. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.67>
8. Абламська В.В. Законодавчі новели щодо здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану. *Право і безпека*. 2022. № 2 (85). С. 140–148. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.2.13>
9. Михайленко В. Еволюція судової практики у кримінальному провадженні в актуальних умовах воєнного стану. Частина 1. *Юридична Газета*. <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/evolyuciya-sudovoyi-praktiki-u-kriminalnomu-provadhenni-v-aktualnih-umovah-voennogo-stanu-chastina-.html> (дата звернення 16.07.2023).
10. Михайленко В. Еволюція судової практики у кримінальному провадженні в актуальних умовах воєнного стану. Частина 2. *Юридична Газета*. <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/-evolyuciya-sudovoyi-praktiki-u-kriminalnomu-provadhenni-v-aktualnih-umovah-voennogo-stanu-chastina.html> (дата звернення 16.07.2023).
11. Інфолист Верховного Суду «Щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 03 березня 2022 року № 1/0/2-22. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/war/Inform_lyst_2022_03_03.pdf (дата звернення 16.07.2023)
12. Діяльність прокурора в особливий період: навч. посіб. / М.С. Туркот, О.В. Єні, Г.О. Ганова, О.В. Лазукова та ін. Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.
13. Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 13 червня 2023 року у справі № 225/127/17. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111614175> (дата звернення 16.07.2023).

References:

1. Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo osoblyvoho rezhymu dosudovoho rozsliduvannia v umovakh voiennoho, nadzvychainoho stanu abo u raioni provedennia antyterrorystychnoi operatsii" [Law of Ukraine "On amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the special regime of pre-trial investigation in conditions of war, state of emergency or in the area of an anti-terrorist operation"] from 12.08.2014. № 1631-VII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2014. № 39. St. 2008. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1631-18#Text> [in Ukrainian].
2. Lazukova O.V. (2018) Osoblyvyi rezhym dosudovoho rozsliduvannia v umovakh voiennoho, nadzvychainoho stanu abo u raioni provedennia antyterrorystychnoi operatsii [Special mode of pre-trial investigation in conditions of war, state of emergency or in the area of anti-terrorist operation]: monohrafiia. *Kharkiv: Pravo - Kharkiv: Right*. [in Ukrainian].
3. Kaplina O.V. (2014) Problemy zastosuvannia norm kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva v umovakh provedennia ATO [Problems of application of the norms of criminal procedural legislation in the conditions of ATO]. *Dosudove rozsliduvannia: aktualni problemy ta shliakhy yikh vyryshennia: materialy post. diiuch. nauk.-prakt. Seminaru - Pre-trial investigation: topical problems and ways to solve them: materials post. act. scientific-practical. seminar*, Kharkiv [in Ukrainian].
4. Hloviuk I., Drozdov O., Teteriatnyk H., Fomina T., Rohalska V., Zavtur V. (2023) Osoblyvyi rezhym dosudovoho rozsliduvannia, sudovoho rozghliadu v umovakh voiennoho stanu: [Special regime of pre-trial investigation, trial under martial law]. *Naukovo-praktychnyi komentar Rozdilu IX-1 Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy: stanom na 30 hrudnia - Scientific and practical commentary on Section IX-1 of the Criminal Procedure Code of Ukraine: as of December 30, 2022*. Retrieved from: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/141e9323-8f98-4f61-bad9-bd88bb627707/content> [in Ukrainian].
5. Demura M.I. (2022) Do pytannia pro tsyfrovu transformatsiiu kryminalnoho provadzhennia v umovakh voiennoho stanu [To the issue of digital transformation of criminal proceedings under martial law]. *Naukovyi visnyk DDUVS - Scientific Bulletin of the State Enterprise*. DOI: 10.31733/2078-3566-2022-6-374-381 [in Ukrainian].
6. Loskutov T.O. (2022) Pravove rehuliuвання fiksuвання kryminalnoho provadzhennia v umovakh voiennoho stanu [Legal regulation of recording criminal proceedings under martial law.]. *Elektronne naukove vydannia «Analitichno-porivnialne pravoznavstvo» - Electronic scientific edition "Analytical and Comparative Law"*. Retrieved from <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.01.61> [in Ukrainian].
7. Loskutov T.O. (2022) Pravove rehuliuвання kryminalnoho protsesualnoho zatrymanna v umovakh voiennoho stanu [Legal regulation of criminal procedural detention under martial law]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu - Scientific Bulletin of Uzhgorod National University*. Retrieved from <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.67> [in Ukrainian].
8. Ablamska V.V. (2022) Zakonodavchi novely shchodo zdiisnennia kryminalnoho provadzhennia v umovakh voiennoho stanu [Legislative amendments regarding criminal proceedings under martial law]. *Pravo i bezpeka - Right and Security*. Retrieved from <https://doi.org/10.32631/pb.2022.2.13> [in Ukrainian].
9. Mykhailenko V. (2022) Evoliutsiia sudovoi praktyky u kryminalnomu provadzhenni v aktualnykh umovakh voiennoho stanu. Chastyna 1 [Evolution of judicial practice in criminal proceedings in the current conditions of martial law. Part 1]. *Yurydychna Hazeta - Law newspaper*. Retrieved from: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/evolyuciya-sudovoyi-praktiki-u-kryminalnomu-provadzhenni-v-aktualnih-umovah-voennogo-stanu-chastyna.html> [in Ukrainian].

10. Mykhailenko V. (2022) Evoliutsiia sudovoi praktyky u kryminalnomu provadzhenni v aktualnykh umovakh voiennoho stanu. Chastyna 2 [Evolution of judicial practice in criminal proceedings in the current conditions of martial law. Part 2]. *Yurydychna Hazeta - Law newspaper. Retrieved*. Retrieved from: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/-evolyuciya-sudovoyi-praktiki-u-kriminalnomu-provadhenni-v-aktualnih-umovah-voennogo-stanu-chastina.html> [in Ukrainian].

11. Infolyst Verkhovnoho Sudu «Shchodo okremykh pytan zdiisnennia kryminalnoho provadzhennia v umovakh voiennoho stanu» [Information sheet of the Supreme Court "Regarding certain issues of conducting criminal proceedings under martial law"] from 03.03.2022 № 1/0/2-22. Retrieved from: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/war/Inform_lyst_2022_03_03.pdf [in Ukrainian].

12. Turkot M.S., Yeni O.V., Hanova H.O., Lazukova O.V. (2019) Diialnist prokurora v osoblyvyi period [Activities of the prosecutor in a special period]: navch. posib. Kyiv: *Natsionalna akademiia prokuratury - Kyiv: National Academy of Prosecutor's Office of Ukraine*. Ukraine [in Ukrainian].

13. Postanova kolehii suddiv Pershoi sudovoi palaty KKS SC [Resolution of the panel of judges of the First Judicial Chamber of the Supreme Court] from 13.06.2023 № 225/127/17. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111614175> [in Ukrainian].